

Helyzetkép a Kolozsvári Metropolisz Övezet iparáról

NAGY BÁLINT ZSOLT – SZÁSZ LEVENTE¹

A jelen tanulmányban a Kolozsvár Metropolisz Övezetben bejegyzett vállalkozások gazdasági- pénzügyi elemzésének segítségével igyekszünk általános helyzetképet alkotni a metropolisz övezet iparáról. Az általános helyzetkép bemutatása után részletesen elemezzük az egyes alágazatok gazdasági-pénzügyi mutatóit, majd napjaink gazdasági-pénzügyi válságának hatásaira térünk ki.

Kulcsszavak: metropolisz övezet, feldolgozóipar, építőipar, eladósodottság, nyereségesség

Általános helyzetkép

A Kolozsvár Metropolisz Övezet a megyeszékhelyet és az azzal szomszédos 17 községet foglalja magába, de ha a metropolisz gazdasági hajtóerejének számító vállalati szférát igyekszünk görcső alá venni, megállapíthatjuk, hogy néhány ipari és turisztikai létesítmény kivételével a gazdasági hozzáadott érték túlnyomórészt Kolozsváron termelődik. A gazdasági tevékenységek szakosodása szerint elemezve a metropolisz övezet egyes településeinek domináns gazdasági tevékenységei a következők:

- Kolozsvár (feldolgozóipar, pénzügyi szolgáltatások, kutatás-fejlesztés, kereskedelem)
- Apahida, Dezmér (Kolozsvártól keletre): az általános tendencia az ipar és a szakosodott mezőgazdaság (zöldségtermesztés)
- Szászfenes, Gyalu (Kolozsvártól nyugatra): szolgáltatások (elsősorban kereskedelem és turizmus)
- Kajántó, Borsaujfalu (Kolozsvártól északra): mezőgazdaság
- Bács, Egeres (Kolozsvártól észak-nyugatra): szakosodott ipar és mezőgazdaság
- Tordatúr, Kolozs (Kolozsvártól délre): általános turizmus és gyógyturizmus

Kutatásunk során a Kolozsvár Metropolisz Övezetben bejegyzett közel 23 500 vállalkozás hivatalosan bejelentett adatait használtuk fel. A rendelkezésünkre álló adatbázis a 2007 decemberéig bejegyzett vállalatokra vonatkozik, és a Kárpátia Magyar-Román Kereskedelmi és Iparkamarától származik (a továbbiakban: Kárpátia MRKIK).

¹ „Befektetés az emberekbe!” doktoranduszi ösztöndíj az Európai Szociális Alap által társfinanszírozott POSDRU 2007–2013 projekt keretein belül.

Feldolgozóipar

Az ipari szektor fejlődését elsősorban a multinacionális vállalatok betelepülése határozta meg. A következőkben összefoglaljuk a legjelentősebb ipari beruházásokat a város és a metropolisz övezet területén.

Kiemelkedő fontosságúak a város beruházási tevékenységében a jövőbeli hozzáadott-érték teremtést elősegítő ipari parkok. 2005. november 17-én a kolozsvári városi tanács felavatta a TETAROM I-es ipari parkot. A második, TETAROM II nevű ipari parkot teljes egészében az amerikai Emerson elektromos műszergyártó bérelte ki, a TETAROM III pedig a Nokia és beszállítói számára biztosítja a termeléshez szükséges körülményeket. A kolozsvári ipari parkok a fejlett technológiai szektorokat célozzák meg, mint például a szoftverfejlesztés, számítógépes hálózatok, hardvergyártás, elektronika stb. A befektetőknek kedvező körülmény a neves Babeş-Bolyai Tudományegyetem és a Kolozsvári Műszaki Egyetem közelsége, a magas szakképzettségű fiatalok nagy száma miatt, akik ugyanakkor nyugati viszonylatban olcsó munkaerőt jelentenek, továbbá az a tény, hogy Kolozsvár az ország egyik legnagyobb egyetemi központja a főváros, Bukarest, valamint Jászvásár (Iaşi) mellett. Az ipari parkoknak kedvez az is, hogy Kolozsvár közelében halad majd el a leendő észak-erdélyi autópálya (Nagyvárad–Kolozsvár–Marosvásárhely–Brassó–Bukarest).

A finn Nokia összeszerelő üzeme a metropolisz övezetbe tartozó Nemeszsuk területén található TETAROM III ipari parkban foglal helyet. Az üzem létesítése 120 millió euró értékű beruházással történt, amely körülbelül 3500 új munkahely teremtését ígérte, és számos Nokia beszállító betelepülését az ipari parkba vagy környékére. A 2008–2009-es pénzügyi-gazdasági világválság következtében azonban csupán fele ekkora nagyságú munkaerőt sikerült alkalmaznia a cégnek, és a beszállítók beruházásai és ezek multiplikatív hatásai is elmaradtak.

Az egyesült államokbeli Emerson villamosgépgyártó a TETAROM II ipari parkban, Kolozsvár területén rendezkedett be 120 millió eurós beruházással, a telephelyet 2008-ban avatták fel.

A holland-német Friesland-Campina tejtermékgyártó Kolozsváron rendezte be országos főközpontját, miután felvásárolta a hagyományos kolozsvári tejüzemet, a Napolactot, a Perfetti van Melle európai édességgyártó pedig a 2000-es évek elejétől folyamatos beruházásokkal fejleszti kolozsvári üzemét.

A francia eredetű Mecerlec Plastic Compozit 12 millió eurót ruházott be Kolozsváron a műanyaggyártás terén.

A Farmec kozmetikai vállalat átfogó újratechnologizálási projektet hajt végre a 2006–2010-es időszakban, ebből csupán a 2006-os évre 3,5 millió eurós befektetés jutott, 2007-re pedig 2,5 millió euró.

Építőipar és infrastruktúra

Messzemenően a legjelentősebb infrastruktúra- és építkezési beruházás a térségben az észak-erdélyi autópálya, amelyet az amerikai Bechtel társaság kivitelez, és amely jelenleg a legjelentősebb infrastruktúra-projekt Európában. A legfrissebb közzétett sajtóközlemények szerint az autópálya első, 42 km-es szakaszát még 2009 végén átadják a forgalomnak. A 2004-ben indult autópálya-építés hosszas leállások után, 2009-ben kezdett lendületesebben haladni a gazdasági válság ellenére, amit az magyaráz, hogy a projekt a kormányzati beruházások prioritásai között szerepel. Az autópálya-építés lassúságának okai inkább politikai, mint gazdasági természetűek: a Bukarest-Ártánd autópálya erdélyi szakaszát (Brassó-Ártánd) az Adrian Năstase által vezetett kormány 2004-ben közbeszerzési pályázat kiírása nélkül, közvetlen megbízással ítélte oda az egyesült államokbeli Bechtel konszernnek. A 2004-ben hatalomra kerülő új kormány több ízben is újratárgyalta és módosította a román állam és a Bechtel közötti szerződést, arra hivatkozva, hogy az autópálya-építés költségvetése túlméretezett, és a már elvégzett munkálatok nem kielégítő minőségűek. A 2008-as parlamenti választások nyomán hatalomra került Boc-kormány ismét stratégiai jelentőségűvé emelte az autópályát, és olajozottabbá tette annak kormányzati finanszírozását. Azonban ez az intézkedés is vitatott, hiszen a közelgő államelnöki választások fényében elhamarkodottnak tűnik, sokan aggódnak a gyorsított tempóban végzett munkálatok tartóssága miatt.

Az épülő autópálya pozitív externális hatásai minden bizonnyal erőteljesen érintik majd a Kolozsvár Metropolisz Övezet azon településeit, amelyek Kolozsvár és az autópálya-lehajtók között foglalnak helyet: nyugati irányban, a gyalui lehajtó felé helyezkedik el Szászfenes, Lóna és Gyalu, dél-keleti irányban, a tordai lehajtó felé pedig Erdőfelek, Alsópeterd és Tordatúr községek. Ezek a helységek már jelenleg, az autópálya hiányában is az átlagosnál nagyobb számban adnak otthont logisztikai központoknak, raktároknak és vendéglátóipari egységeknek, hiszen jelenleg is az E60-as európai út halad rajtuk keresztül.

Természetesen az autópályaépítés hátrányairól sem szabad megfeledkezni, ami a káros környezeti hatásokkal és a zajszennyezéssel kapcsolatos. Napjainkban is igaz marad az a megállapítás, amely szerint a periferikus kistelepülések „kimaradnak az autópálya közvetlen előnyeiből, miközben közvetlenül vagy közvetve a beruházás terheiből ők is részesednek. Lemaradásuk egyre hangsúlyosabbá válik, s ennek következtében a népességvándorlás felújulása várható”². Az övezet periférikus települései az autópálya szempontjából: Kolozsborsa, Magyargorbó, Borsaújfalu, Kaján, Kolozs (község) és Ajton.

² Králik Lóránd: Nyugat-Románia magyarlakta régióinak fejlődési lehetőségei az autópálya-programok fényében, in: *Közeledő Régiók A Kárpát-Medencében II Dél-Szlovákia, Erdély és a Vajdaság Gazdasági Átalakulása*, Budapest, Európai összehasonlító Kisebbségkutatások 2005., 132.old.

Kolozsvár terelőútjának építése mintegy 50 millió eurós beruházás, amelynek három külön szakaszát az olasz Tirena Scavi és Pizzarotti, valamint a magyarországi Vegyészker konszernnek kivitelezik.

A Garboli Conicos Tirena Scavi (Olaszország) befejezte 145 utca rehabilitációját Kolozsváron, és további 148 utca modernizálása van folyamatban. A beruházás összértéke 51 millió euró.

A Siemens Elin Buildings & Infrastructure GmbH & Co (Ausztria) nyerte meg a város közvilágítására kiírt közbeszerzési pályázatot 15 évre, a 2007-es évtől kezdődően. A szerződés éves értéke 800 ezer euró.

Az elmúlt években jelentős irodaházak, üzletközpontok jöttek létre elsősorban Kolozsvár belvárosának keleti részén (Power Business Center, City Business Center, MaestroBusiness Center, Olimpia Business Center, Iulius Business Center) de a déli (Sigma Center) és nyugati (Amera Tower) városszéleken is. Ezek együttesen több mint 51 000 m²-t bocsátanak a bérlő vállalatok rendelkezésére.

Az infrastruktúrába irányuló beruházások fontos célpontja a Kolozsvári Nemzetközi Repülőtér is, amely lényeges kapacitásbővítést hajtott végre 2008-ban. Az új fejlesztéseknek köszönhetően a repülőtér képes lesz évi 2 millió fős utasforgalom lebonyolítására, ami több mint kétszerese a jelenlegi 800 ezer fős kapacitásnak.

Kutatás-fejlesztés és információtechnológia

Valószínűleg a legnagyobb beruházást ilyen téren a finn IT óriás, a Nokia hajtotta végre, amely csupán 2006-ban 120 szoftvermérnököt alkalmazott a kolozsvári székhelyű K+F központjába.

A Siemens Program and System Engineering (Ausztria) egymillió eurót fektetett be 2006-ban második országos K+F központjába, amely csaknem 1000 munkahelyet biztosít elsősorban a műszaki egyetemek végzettjei számára.

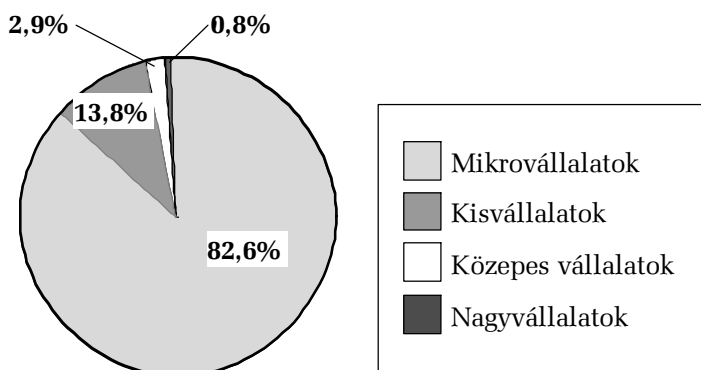
A Nivis Romania KFT (USA) 500 ezer eurót ruházott be a TETAROM I ipari parkban helyet foglaló létesítményébe. A vállalat informatikai programok fejlesztésével foglalkozik.

A SESCO Technologies csoport (Finnország) információtechnológiai szoftvereket fejleszt mobiltelefonok számára Microsoft és Linux operációs rendszerekre egyaránt.

Gazdasági-pénzügyi elemzés

A Kolozsvári Metropolisz Övezet ipari szektorában tevékenykedő vállalatok méret szerinti megoszlása némileg eltér az országos szintű ipari szektor átlagától és a mikro- illetve a kisvállalkozások számbeli túlsúlyát állapíthatjuk

meg, ugyanakkor az is megjegyzendő, hogy a metropolisz övezet nagyvállalatainak pontosan kétharmada az ipari szektorban tevékenykedik. Az ipari szektor vállalkozásainak méret szerinti megoszlására vonatkozó adatokat az alábbi grafikon és táblázat tartalmazza.

	Vállalatok száma	Vállalatok aránya	Országos átlag ³
Mikrovállalatok	4 367	82,6 %	75,1 %
Kisvállalatok	731	13,8 %	17,5 %
Közepes vállalatok	152	2,9 %	6,0 %
Nagyvállalatok	40	0,8 %	1,4 %
ÖSSZESEN	5 290	100 %	100 %

Forrás: saját számítás a Kárpátia MRKIK adatai alapján

1. ábra. A metropolisz övezet ipari vállalatainak méret szerinti megoszlása

Az ipari mikrovállalkozások közel egyharmada (32,56%-a), azaz 1422 vállalat nulla bejelentett alkalmazottal működik.

Az ipari szektor további elemzéséhez megvizsgáljuk az egyes gazdasági alágazatok jellemzőit. Az alágazatok beosztása az általunk felhasznált adatbázisban a már említett CAEN tevékenység-kódrendszer 2003–2008 között érvényben levő változata szerint történt, ami különbözik a 2008-as, európai uniós irányelveknek megfelelő beosztástól. Az általunk felhasznált beosztás a tulajdonképpeni feldolgozóipar egy részét (élelmiszer, textilipar) a kitermelés mellé sorolja, másik részét pedig az úgynevezett termelőiparba. Mivel a kitermelés és bányászat a Kolozsvár Metropolisz Övezet területén nem jellemző tevékenység, a tulajdonképpeni feldolgozóipar szinte teljesen megfeleltethető az

³ Romániai Statisztikai Évkönyv, 2007, 15. fejezet

első két kategóriának. Az alágazatok felosztása tehát az alábbi öt csoport szerint történik:

- Kitermelő- és feldolgozóipar: a teljes kitermelő iparágon kívül magába foglalja a metropolisz-övezetbeli élelmiszer-, textil-, lábbeli-, valamint a bőripari vállalatokat.

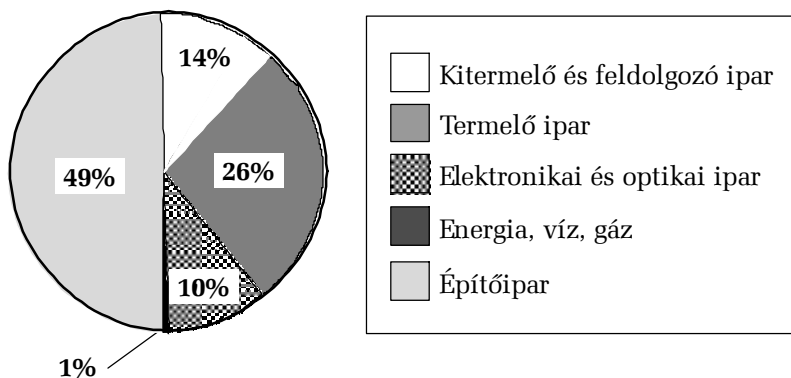
- Termelőipar: ezen csoportba tartoznak a fa-, papír-, nyomda-, üzemanyaggyártó-, fém-, gép-, illetve vegyipari vállalatok.

- Elektronikai és optikai ipar: amely ezen kívül más, kisebb iparágakat is magába foglal, mint a közlekedési eszközök gyártása, vagy a hulladékok újrafeldolgozásával foglalkozó vállalatok.

- Energia, víz, gáz termelő és elosztó iparága

- Építőipar.

A vállalatok számszerű megoszlását az ismertetett ipari alágazatok között az alábbi grafikon és táblázat szemlélteti, ahol az építőipar egyértelmű dominanciája figyelhető meg.

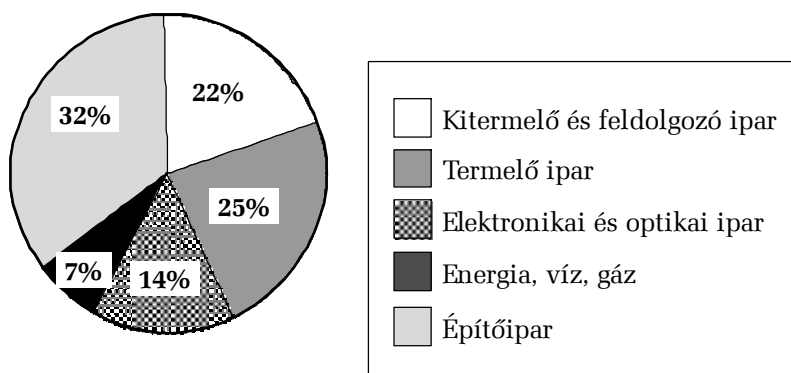

	Vállalatok száma	Vállalatok aránya	Ebből nagyvállalat
Kitermelő- és feldolgozóipar	740	13,99%	10
Termelőipar	1 357	25,65%	9
Elektronikai és optikai ipar	543	10,26%	5
Energia, víz, gáz	44	0,83%	4
Építőipar	2 606	49,26%	12
ÖSSZESEN	5 290	100 %	40

Forrás: saját számítás a Kárpátia MRKIK adatai alapján

2. ábra. Ipari vállalatok szám szerinti megoszlása az egyes alágazatok között

Az alkalmazott munkaerő nagyságát vizsgálva már kiegyensúlyozottabb helyzetképhez jutunk, de továbbra is az építőipar található a lista élén a legtöbb bejelentett alkalmazottal. Az alkalmazott munkaerő létszámára vonatkozó adatokat az alábbi grafikon és táblázat tartalmazzák.

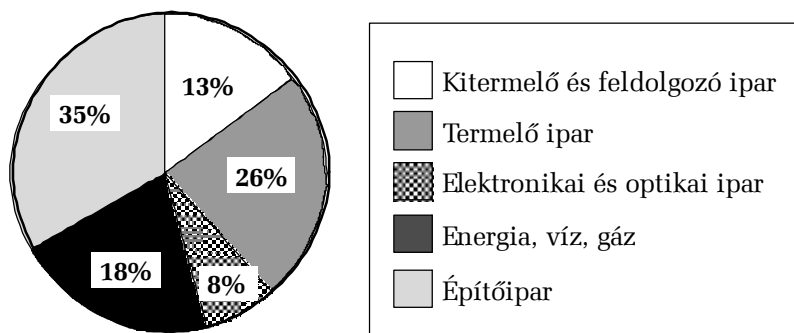
	Alkalmazottak összlétszáma	Alkalmazottak aránya	Egy vállalatra jutó alkalmazott
Kitermelő- és feldolgozóipar	13 951	22,14 %	18,85
Termelőipar	15 623	24,80 %	11,51
Elektronikai és optikai ipar	8 843	14,03 %	16,29
Energia, víz, gáz	4 664	7,40 %	106,00
Építőipar	19 927	31,63 %	7,65
ÖSSZESEN	63 008	100 %	11,91

Forrás: saját számítás a Kárpátia MRKIK adatai alapján

3. ábra. Ipari vállalatok alkalmazottainak megoszlása az egyes alágazatok között

Az aggregált üzleti forgalom, valamint a teljes árbevétel tekintetében szintén az építőipar foglalja el a vezető pozíciót, a két mutató, az üzleti forgalom és árbevételből való részesedés tekintetében az ágazatok között szignifikáns különbség nem észlelhető. Az üzleti forgalom és árbevételre vonatkozó adatokat a következő oldalon látható grafikon és táblázat szemléltetik.

Az ipari szektorban tevékenykedő vállalatok profitabilitását tekintve az iparban megtermelt bruttó nyereség legnagyobb hányada az építőiparban kép-

Forrás: saját számítás a Kárpátia MRKIK adatai alapján

4. ábra. A teljes árbevétel megoszlása az ipari alágazatok között

1. táblázat. Ipari alágazatok üzleti forgalom és teljes árbevétel szerint

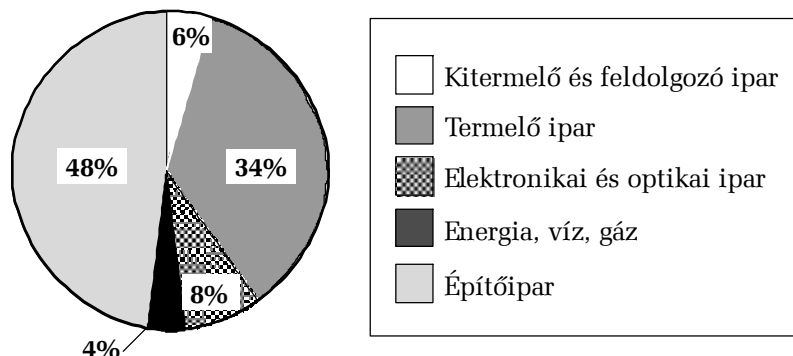
	Üzleti forgalom (millió RON)	Egy vállalatra jutó üzleti forgalom (RON)	Teljes árbevétel (millió RON)	Egy vállalatra jutó teljes árbevétel (RON)
Kitermelő- és feldolgozóipar	989	1 336 568	1 150	1 554 542
Termelőipar	2 129	1 568 653	2 384	1 757 103
Elektronikai és optikai ipar	716	1 318 640	744	1 371 974
Energia, víz, gáz	1 614	36 671 884	1 658	37 682 823
Építőipar	2 894	1 110 592	3 244	1 244 661
ÖSSZESEN	8 342	1 576 845	5 938	1 735 607

Forrás: saját számítás a Kárpátia MRKIK adatai alapján

zódik, ami mellett fontos szerepet játszanak a termelő iparág vállalatai is. A fennmaradó három alágazat csak csekély mértékben járul hozzá a bruttó nyereség növeléséhez, amely az 5. ábrán látható módon oszlik meg az egyes alágazatok között.

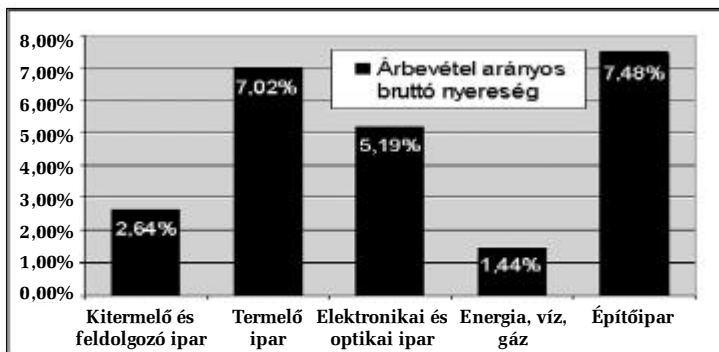
Az ágazatonkénti átlagos árbevétel arányos bruttó nyereséget mutatja az alábbi grafikonon. A teljes ipari szektorra érvényes átlagos árbevétel arányos nyereség 5,48%.

Adózás szempontjából vizsgálva az egyes ipari alágazatokat a befizetett adó mennyisége szoros kapcsolatban áll az adott iparág bruttó nyereségességével. Az adózásra vonatkozó adatokat a 7. ábrán látható grafikon tartalmazza.

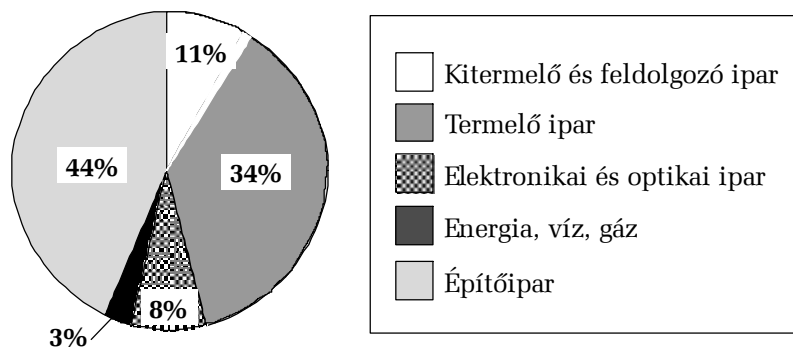
Forrás: saját számítás a Kárpátia MRKIK adatai alapján

5. ábra. Az iparban képződő bruttó nyereség megoszlása az alágazatok között

Forrás: saját számítás a Kárpátia MRKIK adatai alapján

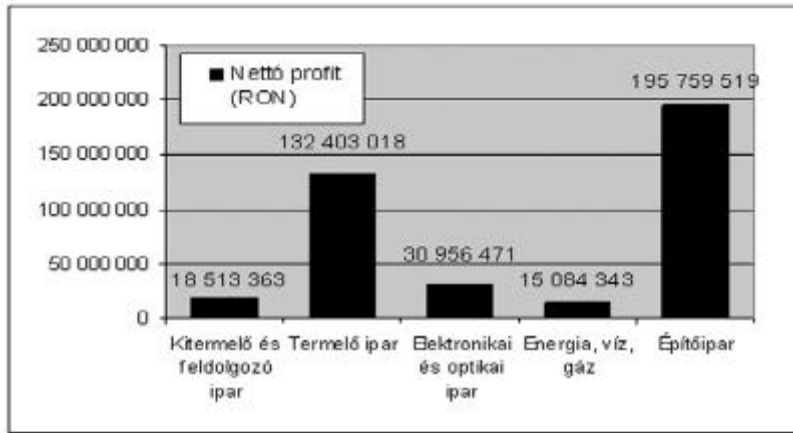
6. ábra. Árbevétel arányos bruttó nyereség ipari alágazatonként

Forrás: saját számítás a Kárpátia MRKIK adatai alapján

7. ábra. A befizetett adók megoszlása az ipari alágazatok között

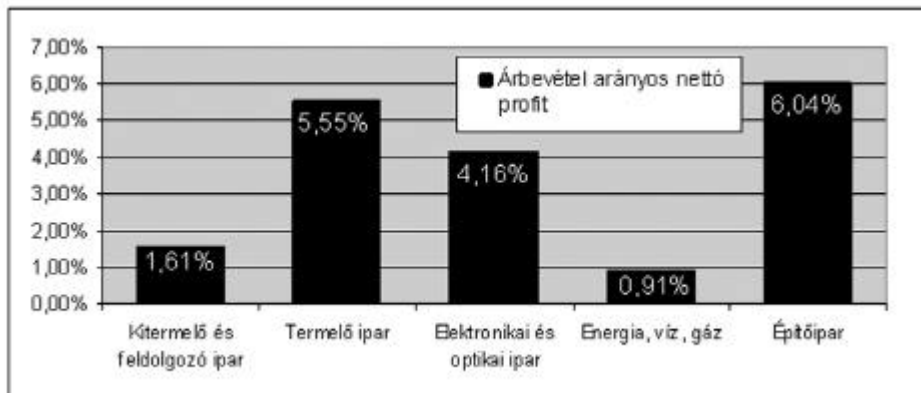
A befizetett adók után a vállalatok számára ténylegesen megmaradó nettó profit állományának megoszlása nem különbözik számottevően a bruttó profit ágazatok közötti megoszlásától, nagyságuk pedig természetesen a befizetett adó értékével csökkentett. Ezen nagyságokat ábrázolja az alábbi grafikon.

Forrás: saját számítás a Kárpátia MRKIK adatai alapján

8. ábra. Az egyes ipari alágazatokban megtermelt nettó profit nagysága

A teljes árbevételhez viszonyított nettó profit ágazonként vett átlagos értékei az alábbi grafikon szerint alakulnak, és egymáshoz viszonyított értékei nem térnek el számottevően az árbevétel arányos bruttó profit esetén tapasztaltaktól.

Forrás: saját számítás a Kárpátia MRKIK adatai alapján

9. ábra. Az árbevétel arányos nettó profit alágazati átlagai

2. táblázat. A nem teljesen eladósodott vállalatok idegen tőke aránya, ipari alágazatok szerint

	Idegen tőke aránya
Kitermelő- és feldolgozóipar	53,57%
Termelőipar	52,83%
Elektronikai és optikai ipar	52,80%
Energia, víz, gáz	46,75%
Építőipar	51,25%
ÖSSZESEN	52,06%

Forrás: saját számítás a Kárpátia MRKIK adatai alapján

A teljes ipari ágazat eladósodottsági mutatóinak számításakor kiugróan magas értékeket kaptunk az építőiparra vonatkozóan, ahol a vállalatok tőkestruktúrájának átlagosan közel háromnegyedét idegen tőke alkotja. Ezt a számítást ugyanakkor azon vállalatok is torzítják, akik esetében az eladósodottsági ráta a 100%-ot is meghaladja, azaz saját tőkéjük negatív. A megfelelő korrekciók elvégzése után azonban megállapítható, hogy az építőipar esetén kezdetben számolt, kiugró idegen tőke arány egyes vállalatok túlzott eladósodottságának köszönhető, és nem tekinthető iparági jellemzőnek, hiszen a fennmaradó, nem teljesen eladósodott vállalatok átlagban továbbra is közel 50%-ig vannak be idegen tőkét tevékenységük finanszírozásába (2. táblázat).

A gazdasági-pénzügyi válság hatása az iparban

A 2008–2009-es gazdasági válság a pénzügyi és a kereskedelmi szektor után az iparra is áterjedt, amit a Kolozsváron megugró munkanélküliségi adatok is tükröznek. A megyei szinten legnagyobb infrastruktúra-építési beruházást megvalósító Bechtel társaság a télen 1200 alkalmazottat bocsátott ideiglenes, technikai munkanélküliségbe. Azóta azonban a kormányzati átutalások nyomán ezek az alkalmazottak visszatérhettek az autópálya építőtelepére.

Az utóbbi évek legsikeresebb beruházásaként elkönyvelt Nokia csupán ideiglenes elbocsátásokat jelentett be 2009-re: mintegy 2500 alkalmazottjának 20–30%-át váltakozó, úgynevezett „rotatív” rendszerben fogja kényszer szabadságra küldeni.

Egy másik ipari alágazat, amely jelentős veszteségeket könyvelhetett el, az a ffeldolgozás és bútorgyártás. Ezen a piacon az eladások mintegy 30%-kal csökkentek 2008 azonos időszakához képest.

Az ACE Fujikura autóalkatrészgyártó, amely Kolozsváron és Désen fejt ki tevékenységét, 2008 nyara óta 250 alkalmazottat bocsátott el.

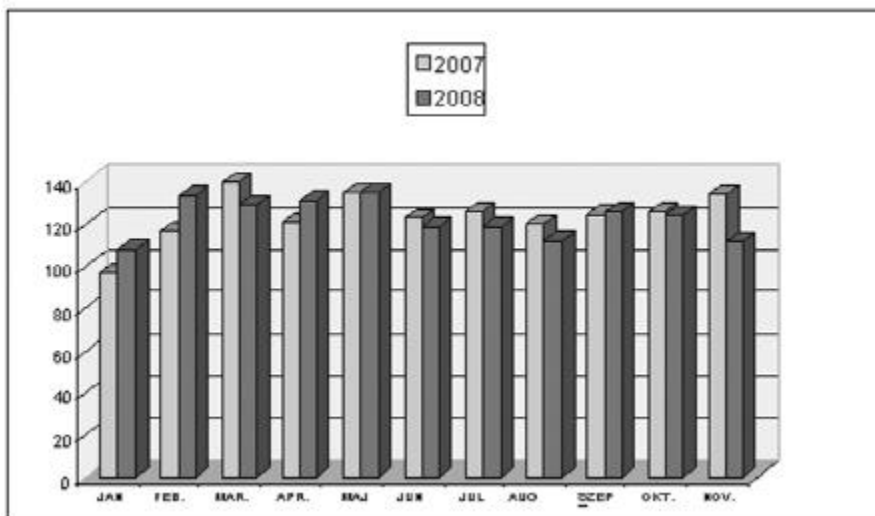
Az építőiparban a hivatalosan bejelentett adatok szerint a legnagyobb ko-

lozsvári építkezési vállalatok, a Transilvania Constructii, a Tirrena Scavi és a CH Transbeton összesen több mint ezer alkalmazottat bocsátott el a válság beköszöntöte óta. Az építőiparban feketén, azaz nem hivatalosan dolgozó munkae-rő nagysága még mindig jelentős, ezért a hivatalos elbocsátási adatok is jócskán alulbecslik a valódi munkanélküliséget.

A ruházati ipar is megsínyli a kereslet visszaesését. A bérmunka („lohn”) rendszer korszakának elmúlásával a kolozsvári Guara alsónemű-gyártó alkalmazottainak felét kényszerül elbocsátani. Ezzel szemben a megye legnagyobb textilgyártója, a Jolidon egyelőre nem tervez számottevő elbocsátásokat, ezért 2500 kolozsvári alkalmazottja egyelőre biztonságban tudhatja munkahelyét.

Az üzleti környezet igencsak tervezhetetlen, hullámzó jellegét példázza az a tény, hogy a Metalul öntöde, amely előzőleg a megyei munkaügyi hivatalnál bejelentette munkahelyei nagyrészének leépítését, végül mégsem hajtotta végre az elbocsátásokat az export-rendelések váratlan növekedése miatt.

A számos leépítés, nyereség-csökkenés és felgyülemelő veszteség a helyi és központi költségvetés helyzetére is kihat: 2008 után, amely rekordévnek számított Kolozs megyében a költségvetési bevételek szempontjából, 2009 februárjára a központi költségvetés megyei részlegéhez már 25%-kal kevesebb bevétel folyt be a tavalyi év februárjához képest.

Forrás: Megyei Statisztikai Jelentés

10. ábra. Az ipari termelés alakulása Kolozs megyében 2007–2008 között havi bontásban (millió RON)

Összességében, Kolozs megye iparának helyzetét az alábbiakban a következőképpen foglalhatjuk össze. Az ipari termelés indexe 98,9% volt 2008 novemberében az előző év azonos hónapjához képest. Alágazatok szerint a következő tevékenységek könyvelhettek el növekedéseket az eltelt évben: fémalapú építkezések, közüzemi szolgáltatások, nyomdaipar, vegyipar, szállítóeszközök gyártása, nagy pontosságú orvosi műszergyártás, óragyártás, ásványi anyagok feldolgozása.

A legfontosabb területek, ahol az ipari tevékenység mutatói csökkentek a következők: ruházati ipar, textilipar, gépgyártás, bőrfeldolgozó ipar, élelmiszeripar és szeszesitalgyártás, fafeldolgozás, gumi- és műanyaggyártás, fémfeldolgozás, papíripar.

E tanulmány alapján tehát úgy ítéljük meg, hogy a válság minden ágazatra kiterjedő negatív hatásai ellenére azok a tényezők, amelyek Kolozsvár látványos fejlődése mögött álltak az elmúlt évtizedekben – az országos és nemzetközi szinten jelentős egyetemi hallgatói állomány, a magasan képzett, de viszonylag olcsó munkaerő, a Budapest és Bukarest közötti térség középpontjában való elhelyezkedés, stb. – továbbra is léteznek, és garantálhatják a város és az azt körülvevő metropolisz övezet újra-fellendülését.

Irodalomjegyzék

Publikációk:

- Anuarul statistic al României 2007 (Románia Statisztikai Évkönyve, 2007)
Horváth Gyula (szerk.): „Északnyugat Erdély – A Kárpát Medence Régiói”: Regionális Kutatások Központja, Pécsi Tudományegyetem, 2006
Regiunea nord-vest în cifre 2004, Institutul Județean de Statistica Cluj (Az észak-nyugati régió számokban 2004, a Kolozs megyei statisztikai hivatal kiadványa)

Réti Tamás (szerk.): *Kozeledő Régiók A Kárpát-Medencében II Dél-Szlovákia Erdély és a Vajdaság Gazdasági Átalakulása* Budapest: Európai összehasonlító Kisebbségkutatások 2005

Szilágyi Györgyi, Kovács Béla, Szűcs István, Flóra Gábor, Ary Gyula: *A tőkebeáramlás fokozásának és a humán erőforrások optimális hasznosításának lehetőségei Bihar megyében*, Sapientia-KPI Belső Kutatási Program 2003

Weboldalak:

Kolozsvár Metropolisz Övezet Integrált Fejlesztési Terve (román nyelven: www.primariaclujnapoca.ro/docs/proiecte_dezbateri/zona_metropolitana/PIDU.pdf)

www.ardaf.ro
www.cartierultineretului.ro
www.cee.siemens.com/web/romania
www.cjcj.ro
www.hotnews.ro
www.informationweek.com
www.insse.ro
www.monocle.com
www.nokia.cluj.info
www.tetarom.ro
www.unctad.org
www.zf.ro
www.ziuadecj.ro
